

Monica Ali

Căsătorie din dragoste

Traducere din limba engleză de
Paul S. Grigoriu

Castă

În casa Ghorami nu se vorbea niciodată despre sex. Dacă televizorul era deschis și o scenă de sărut cu limba amenința căminul cast și cu miros de cardamom, i se pune repede capăt printr-o atingere a cutiei negre. Când lui Yasmin îi venise prima dată ciclul, mama ei îi înmânase pe furiș un pachet de tampoane Kotex Saxi și îi șoptise să nu se atingă de Coran. Asta o nedumerise, pentru că Yasmin oricum nu se atingea de Coran decât la îndemnul mamei sale. Dar era în același timp de înțeles, pentru că menstruația, așa cum învățase la ora de biologie, era legată de reproducere. Și diagramele cu puncte din manual erau — surprinzător, dar incontestabil — legate de actorii care își băgau unul altuia limba în gură și le stricau tuturor plăcerea vizionării.

Acum, la vârsta de 26 de ani, Yasmin știa totul despre sex. Corpul omenesc își dezvăluise de mult toate misterele. Se culcase cu trei bărbați și era logodită cu ultimul dintre ei, Joe, medic rezident la spitalul St Barnabas. Părinților ei, Shaokat și Anisah, le plăcea Joe pentru că, doctor fiind, era automat o partidă bună și pentru că toată lumea îl plăcea pe Joe, avea el talentul ăsta. Dacă

Anisah își dorise vreodată ca fiica ei să se mărite cu un băiat care să fie un bun musulman, păstrase pentru sine această părere.

Yasmin stătea pe pat cu picioarele încrucișate, înconjurată de lucrări medicale, și aștepta să fie chemată jos la cină. Ar fi trebuit să învețe pentru al nu știu câteleva examen, dar nu reușea să se concentreze. Patru cărți stăteau deschise pentru a demonstra o râvnă pe care nu reușea s-o pună în practică. În loc de asta, răsfoia o revistă pe care o găsisese uitată în tren. Pe copertă: *Falsă despărțire! Împăcare secretă! E distrusă!* Titlurile erau despre celebrități, toate cu poze, dintre care Yasmin o recunoștea doar pe una. Asta nu-i strica decât vag plăcerea. Oricum prefera poveștile despre „oameni adevărați“. Cea pe care tocmai o citise era despre mama a trei copii din Doncaster, care descoperise de curând că fiica sa de șapte ani nu era copilul ei biologic, pentru că la naștere se făcuse o confuzie la spital. Prin ce ajung să treacă oamenii! Iar ea, Yasmin, n-avea nicio grijă, dimpotrivă, erau atâtea motive să fie recunoscătoare!

Odată trecută seara de mâine, urma să rîdă de ea însăși. N-avea să fie așa de rău cum își închipuia. Părinții ei se întâlneau pentru prima dată cu mama lui Joe. Trebuiau să ia toți cina acasă la ea, în Primrose Hill, să discute despre planurile de nuntă și să facă politicos conversație. Mare scofală!

Când și-i închipuia pe părinții ei în casa aceea cu terasă georgiană de un lux discret, o cuprindea o ușoară senzație de greată. Și-a reprimat-o.

N-avea să se întâmple nimic stânjenitor. Era o prostie să-și facă atâtea griji.

Ușa de la dormitor s-a deschis și Arif s-a strecurat înăuntru.

— Mamă, ce tufiș, a spus, dând din cap.

Yasmin a băgat revista sub o carte.

— Afară! a spus. Lucrez.

Cuvintele lui s-au strecurat ușor în mintea ei.

— Afară! a zis din nou.

Arif a închis ușa și s-a sprijinit de ea cu trupul lui parcă lipsit de oase, impertinent.

— Știi de ea, de poza asta — ți-am mai zis, toate articolele despre tipă o pomenesc —, dar a trebuit să sap mult ca s-o gășesc. Vrei s-o vezi, Apa?

Și-a scos telefonul din buzunarul pantalonilor.

Yasmin hotărâse să nu reacționeze, indiferent cum încerca s-o provoace fratele ei mai mic și inadapdat. Fără să vrea, a dat înapoi, s-a ghemuit pe pat, când Arif a ridicat telefonul. Ultimul lucru pe care și-ar fi dorit să-l vadă pe lumea asta erau părțile intime ale lui Harriet Sangster. S-a întrebat, nu pentru prima dată, dacă Joe văzuse această fotografie scandaloasă cu mama lui, stând pe spate goală, cu picioarele desfăcute și capul ridicat pentru a privi provocator și sfidător direct spre obiectiv.

— Este o fotografie feministă, a spus fără să-i tremure vocea. E făcută cu zeci de ani în urmă. Tu n-ai cum să pricepi. Vezi-ți de chestiile tale porno. Porno și fără păr.

Fotografia era o replică dată așa-numitei culturi „ladedette“ din acele vremuri, când fetele se purtau ca niște băiețoi. Yasmin nu o văzuse, dar citise despre ea. Într-o epocă autointitulată post-feministă, post-ideologică, post-ironică, post-orice, Harriet scrisese despre pericolele mentalității „zero futaiuri“, despre sărăcia intelectuală a atitudinii de tip sfârșitul istoriei, despre imbecilitatea oximoronică a convingerii că e desuet să crezi în ceva. Cel mai mult scrisese despre ceea ce socotea a fi „falsa

forță a femeilor“, povestea cu fetele rebele care beau de rupeau și afișau acea sexualitate epilată și lustruită care, după părerea lui Harriet, stimula fanteziile masculilor prin imagini vag pornografice în așa-numitele „reviste pentru băieți“. Harriet avea propria variantă de emancipare a femeii, inclusiv a libertății sexuale. Varianta ei se opunea spiritului vremurilor. Îi crease o faimă, dar nu întotdeauna bună. În ciuda acestui lucru sau poate datorită lui, ajunsese la un anumit statut în societate, iar acea fotografie era de domeniul trecutului.

Arif a zâmbit.

— Dar Ma și Baba? Crezi că vor s-o vadă? Poate au și văzut-o. A, să știi că Joe a spus că ar trebui să vin și eu la cină mâine.

— Ieși acum!

A luat cea mai grea carte de pe pat.

Arif a dat din umeri.

— N-ai țintă.

— Căcat cu ochi ce ești!

Probabil că văzuse fotografia cu luni în urmă. De când avea Arif probleme dacă era vorba să găsească ceva pe internet?! Pur și simplu așteptase, o păstrase ca să aibă cel mai mare efect, cu o zi înainte să se întâlnească familiile.

— Lui Ma i-ai explicat că e, gen, o poză feministă? A cumpărat cartea lui Harriet, normal, prima, cea cu toate iubirile ei, toți bărbații — și toate femeile —, totul foarte *feminist*. Dar nu cred că Ma a înțeles-o. Fiindcă o citea, da, în picioare în bucătărie. Ce față avea — trebuia s-o vezi, Apa! Stătea deasupra gunoiului și ținea piciorul pe pedală, deci capacul era deschis. Și, când m-a văzut, zbang, i-a dat drumul. În gunoi. Gen, îi era rușine și de-astea.

Râdea în timp ce ea aruncase cu o carte spre el, stângaci, cum se așteptase, dar a plecat și Yasmin s-a ridicat brusc și a început să se plimbe dintr-o parte într-alta, ca să-și facă ordine în gânduri.

Baba

Pe la opt i s-a făcut foame. Stătea în dreptul ușii închise de la bucătărie, asculta sfârâitul și zăngănitul cratițelor și se întreba dacă să intre s-o ajute pe Ma sau să se furișeze înapoi sus.

— Hai, Mini, a strigat-o tatăl ei din camera de zi.

El zicea că Mini e numele ei de alint, dar de fapt nimeni nu-i mai spunea așa.

— Stai cu mine.

Baba nu a ridicat ochii din revistă când Yasmin s-a așezat pe canapea.

— Mama ta a întârziat astăzi cu mâncarea, pentru că a stat cel puțin zece ore să pregătească shukto, alu dom, dal pakori, kachori și câte și mai câte. A gătit toate felurile din lume. I-am spus de cincizeci de ori că mergem la o cină, nu ne facem stand de mâncare, dar mă ascultă vreodată? Asta a trebuit să îndur în toți acești ani. Femeia e încăpățânată ca un catâr.

A oftat și a dat pagina.

— Poate luăm câte puțin din toate, a spus Yasmin.

Dar știa că nu exista nicio speranță. Aveau să târască după ei sacoșe pline de cutii din plastic și cratițe, nu să

prezintă un platou elegant cu mostre de delicatose exotice. Harriet, bineînțeles, avea să fie suficient de drăguță cât să-și ascundă amuzamentul.

— Nu am mai auzit de acest termen — „operații-fantomă“.

Baba s-a întors către Yasmin ca să-i audă părerea.

— E aici un articol întreg despre mai mulți doctori americani judecați pentru așa ceva. Vrei să știi părerea mea?

I-a spus că da. Un nou morman cu tot felul de chestii răsărise sub fereastra boltită. În casa asta *lucrurile* creșteau ca ciupercile într-o pădure umedă și întunecoasă. Cutii și saci cu obiecte inutile care aveau să ajungă în garaj, în dormitorul liber sau băgate pe gâtul vecinilor prea slabi ca să reziste în fața unui aparat la mâna a doua pentru spălat și uscat salata, oferit de doamna Ghorami. Puține dintre duplexurile cu fațade din pietriș alb vărut de pe stradă scăpaseră de revărsarea de lucruri dinspre Beechwood Drive 23.

Baba și-a scos ochelarii și a rămas pe gânduri. Avea obiceiul ăsta, când se gândea, să-și scoată ochelarii bifocali și să-i plieze, ca și cum adevărul poate fi văzut mai degrabă dacă te uiți înăuntru decât în afară. Se îndrepta de spate, stând așezat pe scaun la masa din scânduri de pin pe care o folosea ca birou, cu dosare și sertare îngheșuite deasupra și dedesubtul ei. Avea un birou — camera din față, cum i se spusese dintotdeauna — care fusese mobilat cu mare tam-tam cu câțiva ani în urmă, când devenise partener la cabinetul medical unde lucra de un deceniu. Camera din față era plină de rafturi cu cărți de știință și dosare întregi cu reviste de specialitate. În centru trona un birou mare de mahon, cu ornamente de piele și alamă, și un scaun pivotant cu o tapițerie de un negru respingător. Când Baba avea ceva de anunțat sau

când îi ținea lui Arif vreo prelegere despre lipsa lui de direcție, despre eșecul în a se maturiza și a-și asuma răspunderea pentru propriul viitor, aceste intervenții erau organizate în camera din față. În rest, prefera să stea în camera de zi și să citească la masă, iar dacă voia să se uite la televizor, își întorcea scaunul, în loc să se cufunde în confortul canapelei sau al fotoliului.

— Este vorba despre consimțământ, Mini, a spus, odată ce-și încheiase deliberarea. Pacientul nu trebuie doar să semneze formularul, ci, când își dă consimțământul, să fie și informat. Dacă nu știe cine va efectua procedura, atunci nu este cu adevărat informat.

— Da, Baba.

Yasmin știa că aștepta mai mult de la ea. Cum putea să-și îndeplinească rolul de profesor, dacă ea nu adopta atitudinea de elev?

Dar era cu gândurile aiurea. Simțea o forfotă în stomac, un amestec de foame și anxietate. Săptămâni întregi își ținuse în frâu — cu greu! — temerile legate de întâlnirea dintre părinții ei și Harriet. O ajutaseră și problemele copleșitoare de la muncă, și — într-o anumită măsură — cuvintele pe care i le spusese Joe ca s-o liniștească. Harriet nu numai că urma să se poarte cum nu se poate mai bine, ci avea să fie chiar încântată și fermecată. Te iubește, bineînțeles, spunea, dar e un pic dezamăgită că nu ești destul de indiană. La cât de autentici sunt părinții tăi, o să aibă orgasm.

Încerca să-și scoată toate astea din minte, dar zăboveau acolo precum pisica vecinilor, care mieuna jalnic pe pervaz. Acum, aproape că venise ziua cea mare și-și dădea seama că-și reprimase de fapt grijile. Indiferent ce părere și-ar fi format Harriet despre Shaokat și Anisah,

avea s-o mascheze cu manierele tipic englezești și oricum nu conta. Cei din clasa de mijloc din Anglia nu se amestecau în treburile matrimoniale ale copiilor lor. Dar Harriet Sangster amenința să aducă — deja adusesese — sexul în casa Ghorami și, orice ai fi făcut, nu puteai s-o oprești. Ce s-ar întâmpla dacă, așa cum făcuse la prima vizită a lui Yasmin în Primrose Hill, ar insista să-și arate colecția de obiecte erotice indiene? Sau dacă se apuca să vorbească despre unul dintre subiectele ei preferate, cum ar fi importanța culturală a părului pubian?

Imaginea cu Ma care lăsase să cadă cartea lui Harriet în coșul de gunoi de la bucătărie a făcut-o pe Yasmin să-și încheșteze pumnii. Își închipuia lunga întoarcere acasă cu mașina, din seara următoare, într-o tăcere prelungă, cu Ma plângând încet pe scaunul pasagerului și Baba cu ochii ațintiți la drum. Și-l imagina cum o cheamă în camera din față și cum stă în picioare în fața lui, așezat pe scaunul cu tapițerie neagră, el umezindu-și buzele așa cum făcea mereu când avea ceva important de spus.

— Asta e bună, a spus Baba. Ascultă și hai să vedem dacă putem să o rezolvăm împreună. Un bărbat de cincizeci și nouă de ani vine cu febră, stare de confuzie, trombotopenie, eczemă și insuficiență renală.

Yasmin s-a aplecat în față, mimând atenția. Dar mințea ei rățăcea în continuare. Era ridicolă, știa. În niciun caz, Harriet nu s-ar fi purtat astfel. Avea să se laude cu sensibilitatea ei culturală. Asta era sigur. Și Baba n-avea să-i interzică niciodată să se mărite cu cineva, indiferent ce părere avea despre viitoarea soacră. Iar Ma, ei bine, cât timp era ocupată cu planurile de nuntă, era fericită. Ma era mândră că fiica ei se mărita cu fiul unei scriitoare celebre, cineva care scrisese nu numai cărți, ci și o operă și

piese de teatru care fuseseră difuzate la radio. Le spusese asta atât lui Yasmin, cât și vecinilor și rudelor de pe trei continente. Doar Arif și vorbele lui agasante îi dăduseră lui Yasmin starea asta irațională de anxietate.

— Cu trei zile înainte de internare, pacientul s-a simțit bine, a citit Baba cu voce tare.

Îi plăceau la nebunie studiile de caz din *New England Journal of Medicine* și erau activitatea lui preferată tată-fiică.

— Apoi au început vărsăturile, diaforeza și starea de oboseală... Când a ajuns la personalul de la urgență, nu mai vorbea, nu putea să stea în picioare, însă reacționa la stimuli dureroși. Vino...

S-a întrerupt și i-a făcut semn să se apropie și să ci-tească peste umărul lui.

— Mai sunt multe alte informații aici.

Yasmin s-a oprit în picioare lângă tatăl ei și a încercat să parcurgă totul. *Tensiunea 13 cu 8, pulsul 110 bătăi pe minut, viteza respirației 26 pe minut și saturația de oxigen 94% în timp ce primea oxigen suplimentar, 2 litri pe minut, prin canulă nazală. Avea pupilele de 3 mm, nonreactive. Pielea era caldă...* Nu putea să se concentreze pe alte detalii. În schimb se uita la Baba, imaginându-și cum avea să-l vadă mâine Harriet: doctorul indian în costumul lui maro prea mare și cu cravata prea lată. Cum stătea așezat, atât de drept și de corect. Demn, își spunea Yasmin. Așa își zisesse întotdeauna. La doar paisprezece ani, era cel mai înalt bărbat din satul lui din vestul Bengalului. Și, cum îi plăcea lui Baba să sublinieze, deși de pe la patruzeci de ani omul începe să scadă în înălțime cu un centimetru și ceva la zece ani, în medie, el, la șaiszeci de ani, era la fel de înalt ca atunci.

— Arif n-ar trebui să vină cu noi mâine-seară, a spus ea deodată. Joe l-a invitat din politețe, dar Harriet nu ne așteaptă decât pe noi trei.

Baba și-a îndreptat privirea spre ea și a ridicat o sprânceană groasă și albă.

— Îți faci griji că nu va fi destulă mâncare? Mama ta e hotărâtă să ia cu ea o rezervă pentru două-trei luni.

— Nu, a spus Yasmin. Doar că... și apropo, nu poți s-o oprești? Și dacă vine Arif o să fie... Nu știu, cu el nu se știe niciodată.

— Nu te mai agita atâta, Mini. Arif va rămâne acasă. Dar mama ta va lua cu ea ce a gătit, pentru că așa e ea și ar fi o cruzime s-o oprești.

Și-a mutat atenția la studiul de caz, iar Yasmin a simțit o undă de rușine.

Lui Baba nu-i plăcea, în general, agitația. Trebuia tolerată la copiii mici și la cei cu probleme mintale, altminteri era un motiv de muștrare. Viața lui era ordonată. Muncea, studia revistele de specialitate, lua masa în familie și, din când în când, bea un pic de whisky dintr-un pahar de cristal roșu-rubiniu care stătea alături de sticla de whisky în sertarul de sus al biroului de mahon. Se uita la televizor la știri, la documentare despre țări răvășite de război și la mai multe episoade din *EastEnders* duminica, împreună cu Anisah, care urmărea cu sfințenie mai multe telenovele. Din când în când își ținea proclamațiile și, fie că erau despre dramele domestice sau despre situația din lume, în general se rezumau la același lucru: a avea o viață liniștită și ordonată însemna să fii cu adevărat norocos.

— Boala meningococică? a încercat Yasmin, după ce a citit mai departe. Ce părere ai, Baba?

Baba și-a scos ochelarii.

— Abia aștept să o cunosc pe doamna Sangster, a spus. Este un prilej foarte fericit. Singura mea fiică se mărită. Familiile se întâlnesc pentru prima dată. Nimic nu poate să strice seara, Mini. Sper că și tu ești de aceeași părere.

Yasmin a simțit cum îi dau lacrimile. A clipit și și-a mușcat buza de jos. I-a luat câteva clipe până să poată spune:

— Mulțumesc, Baba.

El a început să analizeze istoricul medical cu voce tare și a fost de părere că diagnosticul lui Yasmin putea fi valid, din cauza petelor albastre de pe abdomen, dar până la urmă — din motive pe care le-a expus — era de părere că cea mai probabilă cauză era purpura trombotică trombocitopenică.

În timp ce vorbea, Yasmin îl aproba din cap, dar abia dacă-l asculta. Simțea o mângâiere ca în copilărie, ca și cum tatăl ei s-ar fi uitat sub pat și ar fi liniștit-o că nu era niciun monstru care să stea la pândă. Tatăl ei abia aștepta s-o cunoască pe doamna Sangster. Sigur că da! Harriet era respectată și respectabilă. Nu era vreo actriță porno, cum tot încercase să insinueze Arif. Scria cărți de teorie și literatură feministă, ținea prelegeri la două universități și era în comitetul director a cel puțin trei asociații caritabile. Apăsarea din piept i-a dispărut și avea o senzație de pluitire (era, poate, și un pic amestecată de foame) când a intrat în bucătărie, după ce Ma îi chemase în sfârșit la masă.

Ma

Yasmin nu văzuse nicicând bucătăria lună. Dar parcă niciodată nu fusese în halul acela. Ma dusese dezastrul la un asemenea nivel încât Baba, șovăind, a făcut un pas îndărăt din prag. Spre lauda lui însă, s-a străduit să meargă înainte și s-a așezat la masă la locul său fără să spună nimic. Bucătăria era teritoriul lui Ma și îl conducea cum voia.

— Prea cald, a spus Ma, cu transpirația lucindu-i pe pomeții proeminenți și rotunzi. Numai orez și legume asortate, în seara asta.

A dat mai încet radioul. Era pornit mereu, ca să-i țină companie.

— Excelent, a zis Baba, care aprecia mâncarea simplă.

— Uau, Ma, a exclamat Yasmin, arătând spre tigăile aburinde cu curry și spre tăvile cu prăjeli, în timp ce pe ferestre se scurgea condensul. Nu trebuia să faci toate astea.

— Da, a zis Ma, mâine nu va fi timp. Trebuie să-l duc pe domnul Hartley la Woolwich.

— Am vrut să spun că...

Yasmin s-a întrerupt.

— Am vrut să zic că e fantastic. Mulțumesc, Ma.

Ma a clătinat din cap într-un fel care voia să spună *nu fi prostuță* și, în același timp, *uite cât am de strâns*. Putea să spună fraze întregi doar mișcând capul și ochii. I-a servit pe Baba și pe Yasmin și a umplut o a treia farfurie pentru Arif, deși nu apăruse încă. Ei nu-i era foame, a explicat, pentru că ciugulise și gustase toată ziua.

— De ce băiatul nu poate să coboare fără să i se spună de trei ori? a întrebat Baba. A, uite-!

Arif și-a luat farfuria.

— Mănânc la mine în cameră, da. Am o grămadă de treabă.

— Stai jos la masă, a spus Baba. Povestește-mi despre această treabă în timp ce mâncăm.

— Ți-am zis deja, a spus Arif. Dezvolt o aplicație.

— Diploma de sociologie îți e de folos pentru așa ceva?

Diploma de sociologie, după părerea lui Shaokat, nu-l făcea pe fiul său apt pentru absolut nimic. Cei doi ani de când absolvise Arif mai mult îi întăriseră acest punct de vedere decât să-l nuanțeze.

— Mă rog, a spus Arif și a luat-o spre ușă.

— Lasă farfuria pe masă. Ești prea ocupat ca să mănânci.

Arif a șovăit. Yasmin știa că acum cântărea lucrurile. Putea să ignore instrucțiunile rostite pe un ton calm de tatăl lui și nimeni n-avea să mai spună nimic. Dar în prima zi a lunii următoare ar fi descoperit că suma de bani pe care o primea e redusă la jumătate sau chiar tăiată cu totul. Mândria sau buzunarul? Ce avea să aleagă în seara aceasta?

— Nikuchi korechhe, a spus Arif printre dinți.

La naiba cu tot. A pus farfuria jos și a ieșit.